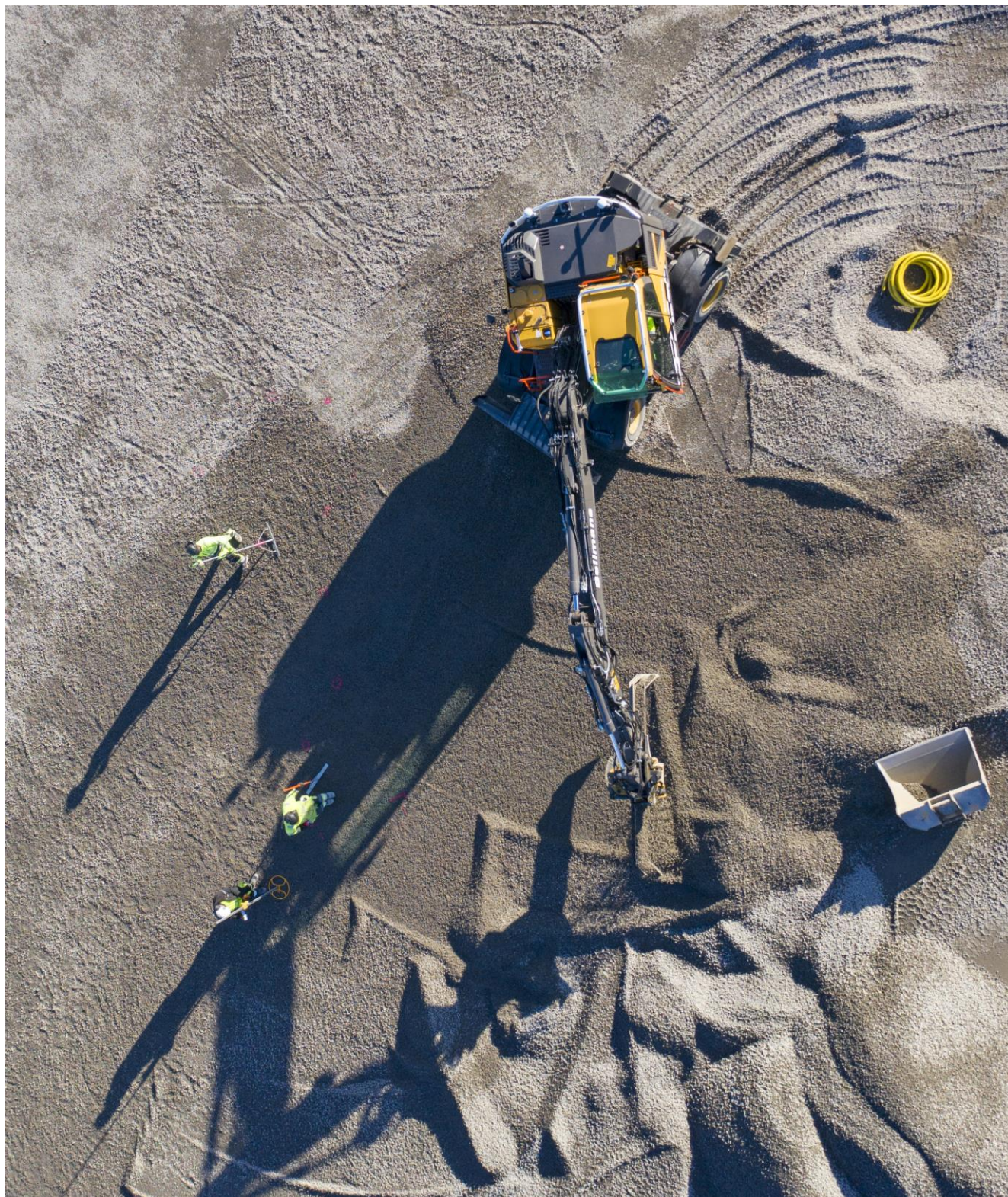


Stölder hos Maskinentreprenörernas medlemsföretag

Intervjustudie genomförd av Navet AB, augusti 2022



1. Innehållsförteckning

1. Innehållsförteckning	2
2. Sammanfattning.....	3
3. Bakgrund och syfte.....	4
4. Stöldernas omfattning.....	5
5. Polisanmälan och samarbete med polisen.....	10
6. Brottsförebyggande åtgärder	12
7. Sammanlagd kostnad för medlemsföretagen.....	14

2. Sammanfattning

Maskinentreprenörerna har gett Navet AB i uppdrag att undersöka i vilken utsträckning medlemsföretagen drabbas av stölder samt vilka konsekvenser detta får. Undersökningen följer därmed upp den intervjustudie som gjordes ett år tidigare och gör det möjligt att se en utveckling över tid. Under slutet av augusti 2022 intervjuades 272 medlemsföretag angående stölder 2021. De företag som hade drabbats av stöld fick fördjupande frågor om stöldernas omfattning, samarbetet med polisen samt brottsförebyggande åtgärder.

I rapporten jämförs resultaten från årets undersökning med resultaten från föregående års undersökning (genomförd 2021, där svaren avser situationen 2020). Beakta att situationen 2020 präglades av pandemins effekter i form av minskad rörlighet, förändrad efterfrågan och stängda gränser. Detta kan ha påverkat omfattningen av stölder, där tex en minskad rörlighet över landsgränserna kan ha varit en påverkande faktor.

Intervjuundersökningen med Maskinentreprenörernas medlemsföretag visar att:

- 55 procent av de tillfrågade medlemsföretagen drabbades av stöld under 2021. Det är en kraftig ökning jämfört med 2020, då motsvarande andel var 34 procent. Sammanlagt utsattes de 150 intervjuade företagen för 677 stölder under 2021.
- En stor majoritet, 88 procent, har blivit bestulna på drivmedel. I genomsnitt har de som blivit bestulna på drivmedel utsatts för drivmedelsstölder 4,4 gånger under 2021. Stölderna sker över hela landet. Drivmedelsstölderna har ökat kraftigt sedan 2020, då andelen som drabbats av detta var 63 procent.
- Förutom drivmedelsstölder har 9 procent av medlemsföretagen utsatts för stöld av hela maskiner. Dessutom anger 28 procent av de tillfrågade att "annat" stulits, dvs. verktyg, belysning, batterier och skopor.
- De företag som blivit bestulna uppskattar att kostnaden under 2021 uppgick till i genomsnitt 126 000 kronor. Det är en ökning med 44 000 kronor jämfört med 2020.
- Totalt sett anmälde företagen 68 procent av stölderna. Drivmedelsstölder är den typ av stöld som är vanligast och kanske just därför är andelen brott som anmäls endast 65 procent. Andelen stölder av hela maskiner som anmäls är betydligt högre (88%).
- De företag som utsatts för stöld är överlag missnöjda med polisens arbete. De som inte anmält alla brott anger främst att de upplever att det inte är lönt att anmäla, eftersom utredningarna läggs ner/inte leder till något.
- I stort sett alla, 92 procent, anger att de försöker förhindra stölder och skadegörelse. Främst handlar det om att låsa in maskiner och utrustning, upprätta kameraövervakning samt undvika att lämna kvar diesel i tankarna.
- Företagen som tillämpar brottsförebyggande åtgärder lägger i genomsnitt 31 300 kronor på sådana åtgärder.
- Ett företag som drabbas av stöld förlorar i genomsnitt 126 000 kronor samt vidtar åtgärder för att minska risken för stölder motsvarande i genomsnitt 31 300 kronor. Det innebär att företaget har en kostnad på totalt 157 300 kronor.

3. Bakgrund och syfte

För att få ett välgrundat underlag som visar hur stor utbredningen av stölder är bland medlemsföretagen och vilka konsekvenser det får, genomförde Navet AB under 2021 en intervjuundersökning med Maskinentreprenörernas medlemsföretag. Ett år senare önskar Maskinentreprenörerna att följa upp och utveckla undersökningen för att se hur situationen har utvecklats. Undersökningen ger Maskinentreprenörerna en bättre bild av företagets situation samt ett material som kan användas som underlag för extern kommunikation och påverkansarbete.

Undersökningen genomfördes under slutet av augusti 2022 och totalt intervjuades 272 medlemsföretag via telefon, varav 150 hade drabbats av stöld. De som hade drabbats av stöld fick fördjupande frågor om stöldernas omfattning, samarbetet med polisen samt brottsförebyggande åtgärder. De intervjuade företagen kommer till lika stor del från Maskinentreprenörernas fyra regioner.

Navets ansvar

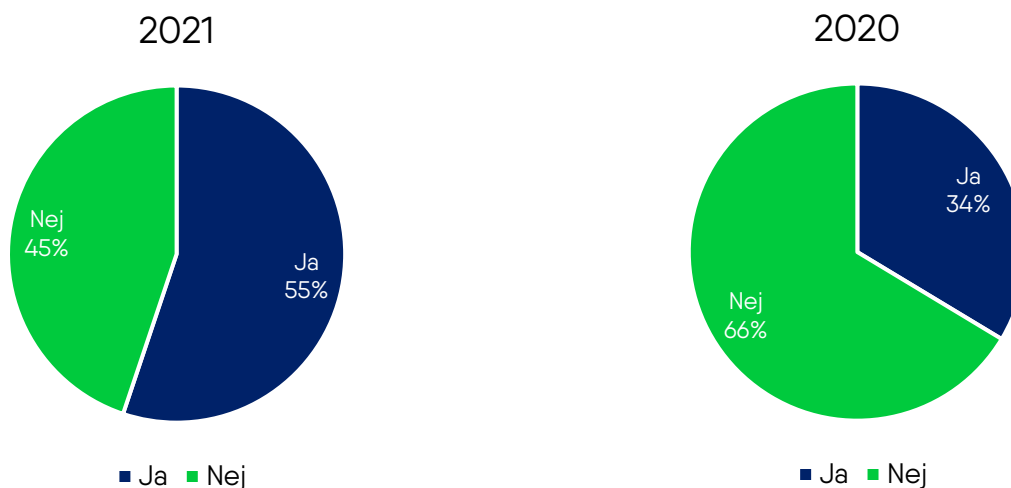
Uppdraget innebär att allt arbete och dess resultat har baserats på tillgänglig information. Navet kan inte göras ansvariga för slutsatser eller rekommendationer som baseras på felaktig eller bristfällig information. Navet eller dess medarbetare kan inte hållas ansvariga för eventuella konsekvenser till följd av användandet av rapporten. Allt material i denna rapport är skyddat enligt lagen om upphovsrätt. Kopiering eller presentation och distribution av materialet i rapporten får inte ske utan tillstånd från Navet.

Följande personer hos Navet har varit involverade i analysarbetet:

- Jens Linderöth
- Magnus Klein
- Michelle Andersson
- Patrik Wikman

4. Stöldernas omfattning

Har du någon gång under 2021 (2020) drabbats av stöld?



Bas: 2021: 272, 2020: 452¹

Av 272 kontaktförsök har Navet nått fram till 150 företag som drabbats av stöld under 2021. Det innebär att över hälften av företagen, 55 procent, har blivit bestulna under förra året. Det är en betydande förändring jämfört med föregående år, då 34 procent angav att de hade blivit bestulna.

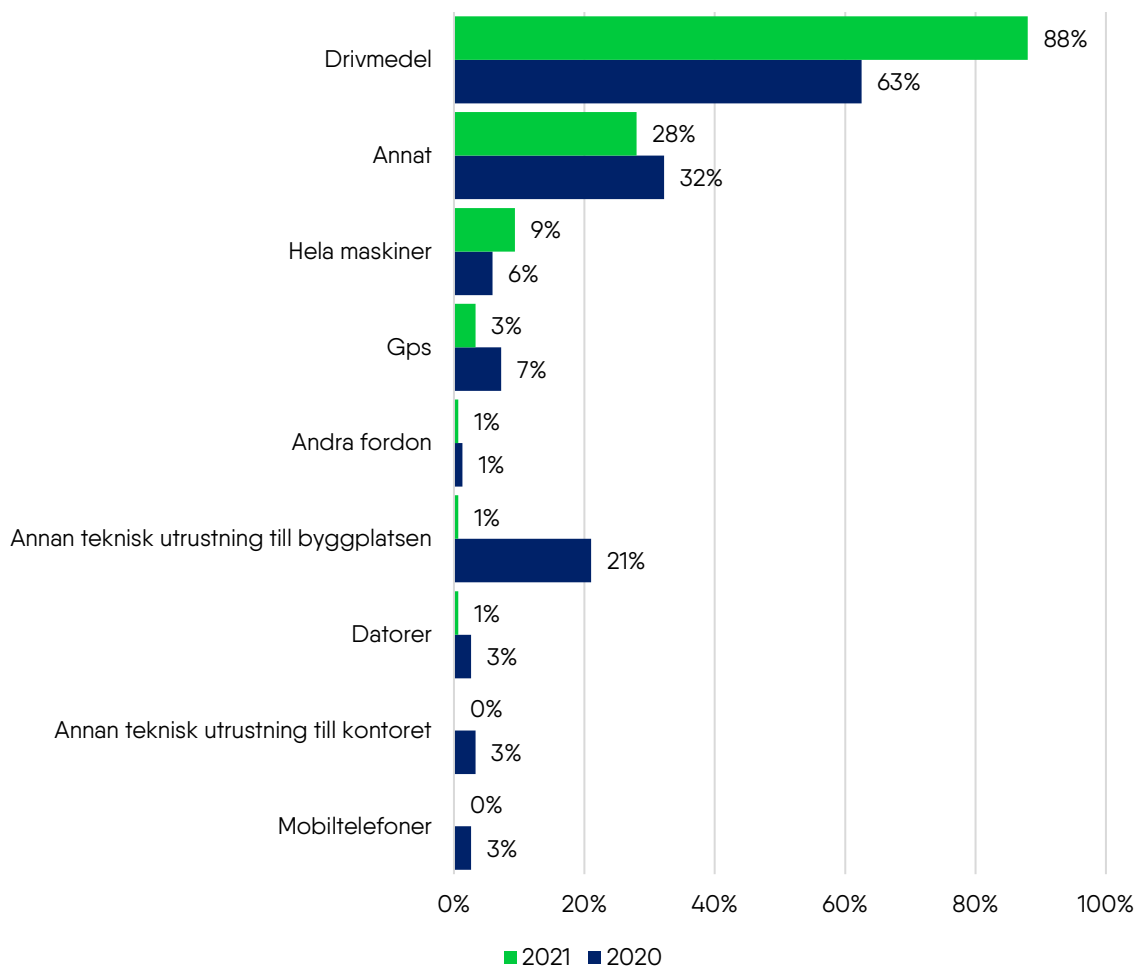
Region	Andel drabbade av stöld 2021
1	66%
2	49%
3	56%
4	52%

Bas: 272

Andelen företag som blivit bestulna är relativt konstant i regionerna. Region 1 sticker ut något genom att 66 procent av företagen drabbades av stöld 2021.

¹ Anledningen till att färre företag kontaktades för den senare undersökningen, är att målet var att nå 150 personer som drabbats av stöld. Då fler företag drabbats av stöld under 2021, krävdes det färre kontaktförsök för att nå 150 företag som blivit bestulna.

Har du någon gång under 2021 (2020) drabbats av någon av följande stölder?

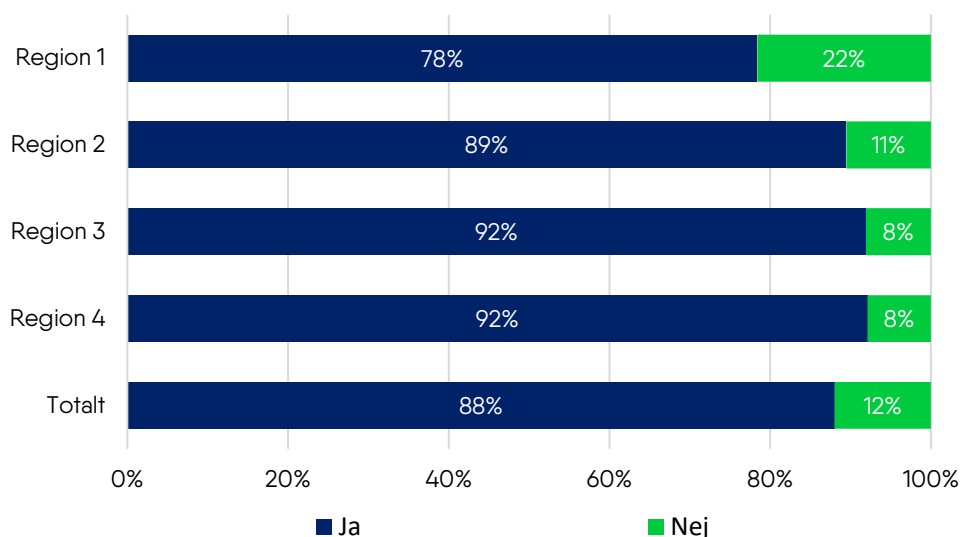


Bas: 2021: 150, 2020: 152

De som drabbats av någon form av stöld har fått redogöra för vilken typ av stöld det har varit fråga om. 88 procent av företagen anger att drivmedel har stulits. Detta är en kraftig ökning jämfört med föregående år, då motsvarande andel var 63 procent. Förutom drivmedel anger 9 procent att maskiner stulits, en marginell ökning jämfört med föregående år (6 %). 28 procent anger att "Annat" stulits, vilket i de flesta fall är verktyg (21 svar), belysning (7 svar), batterier (7 svar) samt skopor (5 svar).

Nedan redovisas hur många som drabbats av stöld av drivmedel, annat och maskiner i Maskinentreprenörernas regioner.

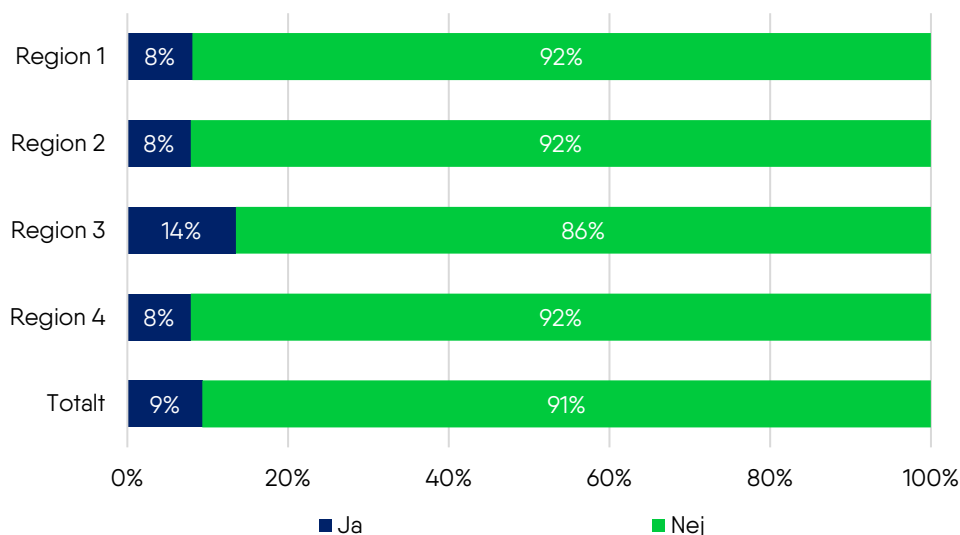
Har du någon gång under 2021 drabbats av stöld av drivmedel?



Bas: 150

Stölderna av drivmedel är omfattande i hela landet. I region 1 anger något färre (78%) att de blivit bestulna på drivmedel än i hela landet (88%).

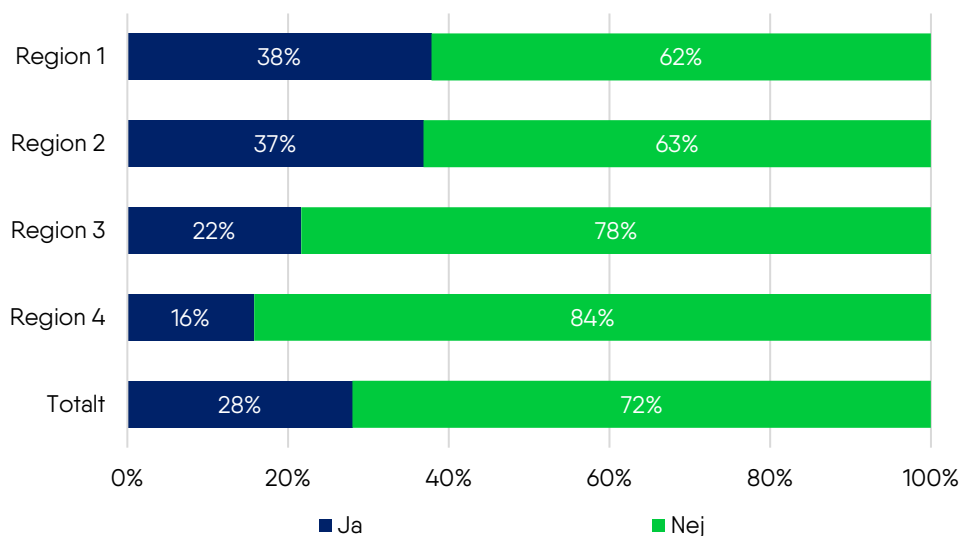
Har du någon gång under 2021 drabbats av stöld av hela maskiner?



Bas: 150

Minst tre maskinentreprenörer i varje region anger att hela maskiner stulits, men andelen är något högre i region 3 (14 % jämfört med 9% för hela landet).

Har du någon gång under 2021 drabbats av stöld av annat?



Bas: 150

I region 1 och 2 anger något fler (38% i region 1 och 37% i region 2) att de blivit bestulna på "annat", dvs. främst verktyg, belysning, batterier samt skopor.

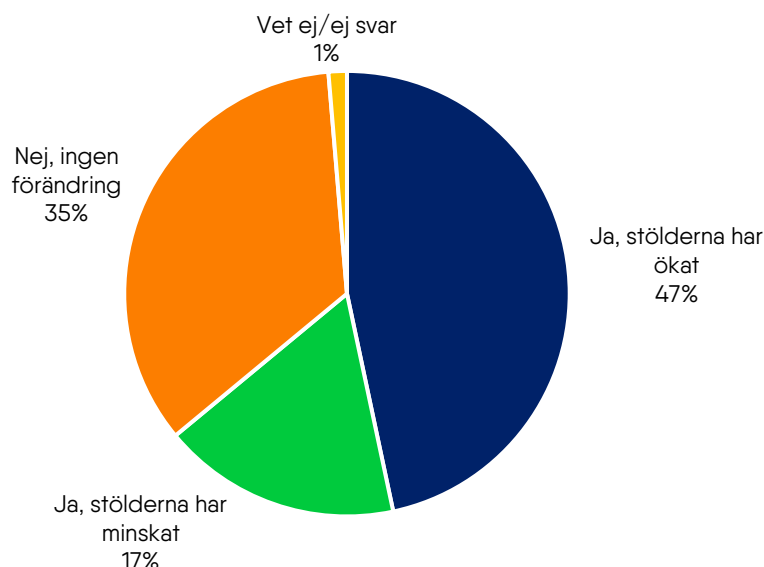
Hur många gånger har du drabbats av följande stölder?

	Drivmedel	Hela maskiner	Annat
Minimum	1	1	1
Maximum	30	10 ²	10
Medelvärde	4,4	1,9	1,5
<i>Bas</i>	<i>132</i>	<i>14</i>	<i>42</i>

I genomsnitt har företagen som blivit bestulna utsatts för stöld av drivmedel vid 4,4 tillfällen, vissa så ofta som 30 gånger. De som fått maskiner stulna har i genomsnitt blivit bestulna 1,9 gånger. De som blivit utsatta för stöld av annat (verktyg, belysning, batterier och skopor etc.), har i genomsnitt blivit bestulna vid 1,5 tillfällen.

² Endast ett företag anger att de blivit bestulna på hela maskiner 10 gånger. Då företaget även anger att de polisanmält stölder av hela maskiner 10 gånger, utgår vi ifrån att detta är korrekt.

Upplever du att mängden stölder har förändrats under första halvåret 2022 jämfört med första halvåret 2021?



Bas: 150

För att få en tidig indikation på hur situationen har utvecklats under första halvåret 2022, fick de intervjuade jämföra mängden stölder under första halvåret 2022 med första halvåret 2021. Svaren tyder på att stölderna har ökat: Ungefär hälften, 47 procent, anger att stölderna har ökat, medan 17 procent anger att stölderna har minskat. Ungefär en tredjedel (35%) svarar att det inte skett en förändring.

Hur stor var din totala kostnad för stölderna 2021 (2020)?

	Totalt	Region 1	Region 2	Region 3	Region 4
Nettokostnad, kr 2020	81 922	81 030	95 414	84 770	65 489
Nettokostnad, kr 2021	126 074	146 733	138 115	125 226	93 913
Skillnad	+44 152	+65 703	+42 701	+40 456	+28 424

Bas: 2021: 146, 2020: 142

Företagen fick även uppskatta kostnaden av de stölder som de utsattes för. I genomsnitt angav de drabbade företagen att kostnaderna uppgick till 126 000 kronor. I region 1 och region 2 uppgick kostnaderna till ännu högre belopp: 146 000 kronor respektive knappt 140 000 kronor. Jämfört med föregående år har kostnaderna ökat kraftigt: Från i genomsnitt 82 000 kronor till 126 000 kronor, dvs en ökning med 44 000 kronor, vilket motsvarar en ökning med 54 procent.

5. Polisanmälan och samarbete med polisen

Hur många av stölderna polisanmälde du 2021?

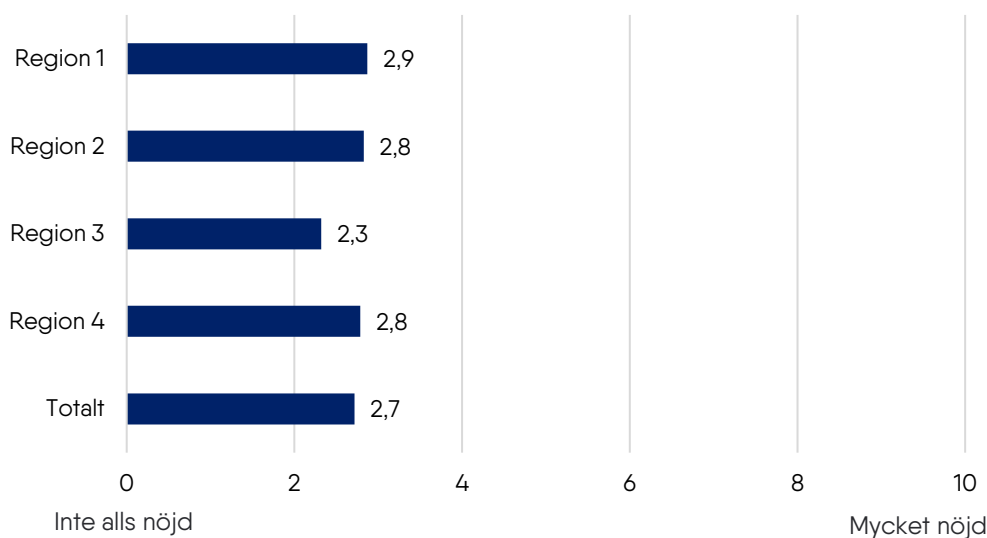
	Antal stölder (medelvärde)	Antal polis- anmälningar (medelvärde)	Antal stölder (summa)	Antal polis- anmälningar (totalt)	Andel polis- anmälningar
Drivmedel	4,4	2,9	576	377	65%
GPS	1,0	0,6	5	3	60%
Datorer	1,0	1,0	1	1	100%
Mobiltelefoner	0	0	0	0	-
Annan teknisk ut- rustning till kon- toret	0	0	0	0	-
Annan teknisk ut- rustning till bygg- platsen	2,0	2,0	2	2	100%
Hela maskiner	1,9	1,6	26	23	88%
Andra fordon	2,0	2,0	2	2	100%
Annat	1,5	1,2	65	52	80%
Totalt	1,5	1,0	677	460	68%

Bas: 150

Sammanlagt utsattes de intervjuade företagen för 677 stölder under 2021. Av de 677 stölderna anmälde företagen 460 stölder, dvs 68 procent. Nästan alla stölder är stölder av drivmedel. Trots att drivmedelsstölder är den stöld som är vanligast, är andelen brott som anmäls endast 65 procent. Likaså är det relativt få som anmäler stölder av GPS:er (60%). I jämförelse anmäls nästan alla stölder av hela maskiner (88%).

De företag som inte anmält alla stölder fick frågan om varför de inte anmält stölden. I stort sett alla svar handlar om att företagen upplever att det inte är lönt att anmäla, eftersom utredningarna bara läggs ner. Dessutom anger ett fåtal att de upplever att det är krångligt och tar tid att anmäla, samt att de inte vet hur mycket som stals.

Hur nöjd är du med polisens arbete som helhet vid de tillfällen du drabbats av stöld
(från anmälan till eventuellt åtal)?

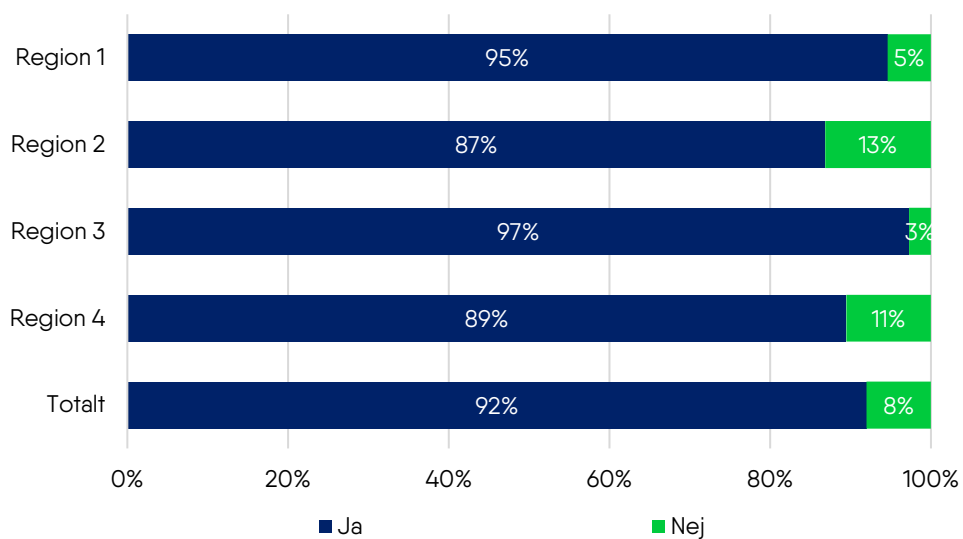


Bas: 113

De intervjuade företagen är inte nöjda med polisens arbete vid de tillfällen då de drabbats av stöld. Respondenterna fick svara på en 10-gradig skala där 0 motsvarar "inte alls nöjd" och 10 motsvarar "mycket nöjd" och i genomsnitt angav företagen 2,7, vilket får anses som ett mycket lågt betyg för polisens insats. Värdet varierar något i regionerna, framför allt verkar företagen i region 3 något mer missnöjda.

6. Brottsförebyggande åtgärder

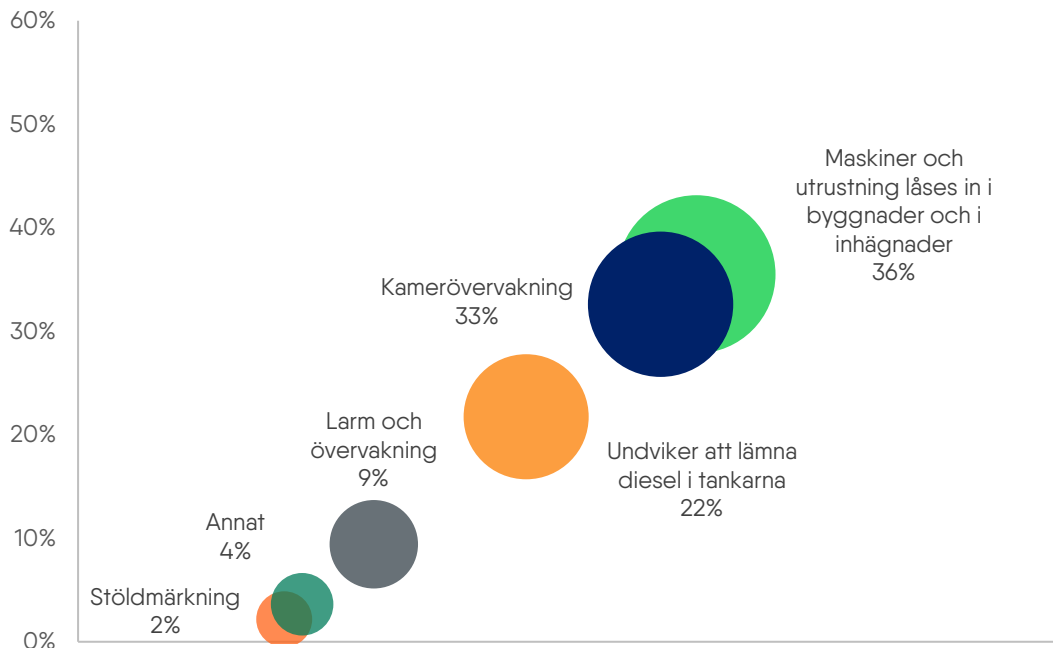
Tillämpar ni brottsförebyggande åtgärder vid era arbetsplatser för att förhindra stölder och skadegörelse?



Bas: 150

Nästan alla tillfrågade företag (92%) tillämpar brottsförebyggande åtgärder. I region 3 är andelen företag som jobbar brottsförebyggande allra störst (97%).

Kan du ge några exempel på vilka brottsförebyggande åtgärder ni vidtagit?



Bas: 138, vissa företag har angett flera exempel, därför överstiger summan av svaren 100 procent.

Företagen har vidtagit en bredd av olika åtgärder för att minska risken för stölder. Främst handlar det om att låsa in maskiner och utrustning i byggnader samt i inhägnader. Vissa väljer att köra hem sina maskiner i stället för att låta maskinerna stå kvar. Dessutom använder sig många av kameraövervakning samt undviker att lämna kvar diesel i tankarna. Ett fåtal har även installerat larm och har bevakning/övervakning på plats, samt har stöldmärkt sin utrustning. Under "annat" nämns framför allt bättre belysning.

De som inte vidtar några brottsförebyggande åtgärder har som förklaring angett att "det inte går" eller "att de inte kan göra något åt det" samt "att det inte är lönt".

Hur stora är kostnaderna för de brottsförebyggande åtgärder ni åtagit?

	Totalt	Region 1	Region 2	Region 3	Region 4
Minimum	1 000	2 000	1 000	2 000	2 500
Maximum	625 000	300 000	625 000	100 000	200 000
Nettokostnad, kr	31 280	25 522	50 550	15 800	37 109
<i>Bas</i>	<i>91</i>	<i>23</i>	<i>20</i>	<i>25</i>	<i>23</i>

Företagen som tillämpar brottsförebyggande åtgärder lägger i genomsnitt 31 300 kronor på sådana åtgärder. Medelvärdet varierar något i de olika regionerna, från ca 15 800 kronor till 51 000 kronor. Fyra av företagen har investerat över 100 000 kronor i brottsförebyggande åtgärder. Om dessa fyra företag utesluts vid beräkningen av medelvärdet, motsvarar medelvärdet 24 350 kronor.

7. Sammanlagd kostnad för medlemsföretagen

För att få en sammanvägd bild av medlemsföretagens kostnader kopplade till stölderna, behöver man addera kostnaderna för stölder samt kostnaderna för de brottsförebyggande åtgärderna. Det resulterar i följande:

	Totalt	Region 1	Region 2	Region 3	Region 4
Kostnader för stölder	126 074	146 733	138 115	125 226	93 913
Kostnader för brottsförebyggande åtgärder	31 280	25 522	50 550	15 800	37 109
Total kostnad	157 354	172 255	188 665	141 026	131 022

Idag drabbas över hälften av maskinentreprenörerna av stöld och en stor majoritet av företagen som drabbas av stölder vidtar brottsförebyggande åtgärder för att minska risken för stöld. Detta innebär en betydande kostnad för företagen. Ett företag som drabbas av stöld förlorar i snitt 126 000 kronor samt vidtar åtgärder för att minska risken för stölder motsvarande i genomsnitt 31 300 kronor. Det innebär att företaget har en kostnad på totalt 157 300 kronor.